

ZÁMEK PARDUBICE - VYUŽITÍ A OBNOVA ZÁMECKÝCH INTERIÉRŮ Č. P. 1 A Č. P. 2

EXPOZICE „PERNŠTEJNSKÁ REZIDENCE - NEJSTARŠÍ RENESANCE V ČECHÁCH“

Investor: Pardubický kraj

Zodpovědný projektant: Ing. Petr Všetečka, autorizovaný architekt

Vypracovali: Ing. arch. Tereza Novotná, Ing. Petr Všetečka, Petr Hamřík, Ing. Petr Žák

TRANSAT architekti, Havlíčkova 53, 602 00 Brno; transat@volny.cz; tel. 542212730

www.transat.cz

Datum: IV. 2018

Úvod

Zámecký areál je sídlem Východočeského muzea v Pardubicích, v uplynulých desetiletích byl postupně stavebně zachráněn a restaurován. Na základě zpracovaného „Generelu dlouhodobé prezentace zámku Pardubice jako pernštejnské rezidence, v rozsahu č. p. 1, 2, 3, 4“ jsou navrženy změny využití vnitřních prostor a nové expozice. Projekt vnitřního vybavení a expozice „Zámek Pardubice - využití a obnova zámeckých interiérů č. p. 1 a č. p. 2“ je koordinován s projektem obnovy zámku (čp. 1) a části někdejších hospodářských objektů (čp. 2), a je tak první etapou plánovaných úprav interiérů, jejichž výsledkem by měl být nový expoziční okruh „PERNŠTEJNSKÁ REZIDENCE - NEJSTARŠÍ RENESANCE V ČECHÁCH“, který prezentuje památku samotnou skrze příběh Pernštejnů.

Nová stálá expozice vybavuje část místností nového prohlídkového okruhu. Je rozdělena do 5 částí: I. ÚVOD: ROD PERNŠTEJNŮ V ČECHÁCH A NA MORAVĚ (Velký gotický sál 0.40 a místnosti 0.41 a 0.42 v Arnoštově rondelu v 1.NP zámku), II. PARDUBICKÉ SÍDLO A EVROPA (místnosti za Rytířskými sály 1.07, 1.06, 1.05, 1.03 ve 2.NP zámku), III. PERNŠTEJNSKÁ RODOVÁ GALERIE (Velký sloupový sál 1.15 a místnost za Velkým sloupovým sálem 1.14 ve 2.NP zámku), IV. QVI DVRAT VINCIT / KDO VYTRVÁ, ZVÍTĚZÍ (most průchodu na valy 2.08 mezi 2. a 3.NP zámku), V. SLÁVA A PÁD PERNŠTEJNSKÉ ZBROJNICE (nově zpřístupněné sklepní prostory 0.02, 0.04 a 0.03 v čp.2).

I. ÚVOD: ROD PERNŠTEJNŮ V ČECHÁCH A NA MORAVĚ

místnost 0.40 - „velký gotický sál“ - GENEALOGICKÉ SCHEMA, RODOVÁ POVĚST A REKONSTRUKČNÍ MAPA

Gotický sál s působivými žebrovými klenbami, mohutným středovým pilířem a hlubokými okenními nikami na šířku masivního nosného zdiva se stropními malbami.

- úvodní pernštejnská expozice vrůstá do architektury místnosti

- dominantní instalací prostoru bude rekonstrukční historická mapa pozemkového majetku Jana z Pernštejna k roku 1540 - v místnosti bude zvýšena úroveň stávající podlahy pomocí dřevěného roštu a repliky historické dlažby (vše provedeno na sucho, reverzibilně), v níž bude vytvořena „rastrová“ mapa dominia pomocí tmavých a skleněných dlaždic a světla; zároveň tím bude vyrovnán výškový rozdíl s okolními místnostmi; mírný spád podlahy bude směřovat ke středovému sloupu tak, aby jeho kamenná patka zůstala viditelná alespoň 10 cm pod jejím

zalomením; původní podlaha bude chráněna geotextilií a roznášecím roštěm nové podlahy

- mapa bude tvořena podsvícenými skleněnými dlaždicemi, nejvýznamnější místa budou zvýrazněna skleněnými pilíři s 3D motivy uvnitř (model sídla) a názvy

- v okenních nikách budou umístěny masivní dřevěné lavice pro návštěvníky, čímž bude naznačena původní funkce těchto nik (odpočinkový prostor)

- v podobě nástěnné malby bude zobrazeno genealogické schéma Pernštejnů, doplněné heraldikou

- na stěně bude umístěna plastika rodové pověsti a dva grafické panely s příběhem tří generací Pernštejnů a doplňující informací k rekonstrukční historické mapě

- textová informace doplňující expozici bude nesena horizontálním skleněným a podsvíceným páskem obíhajícím stěny, jeho součástí budou interaktivní obrazovky - 1 s animací rodové pověsti, 3 další s fotografiemi pernštejnských hradů, zámků a měst

místnost 0.41

- v okenní nise bude umístěn masivní dřevěný pracovní stůl a police s knihami pro zájemce o hlubší studium tématu

- v chodbičce do místnosti bude nástěnná malba rodového hesla Vratislava z Pernštejna QVI DVRAT VINCIT / KDO VYTRVÁ, ZVÍTĚZÍ

místnost 0.42

- v rondelu bude umístěna nástěnná obrazovka s projekcí filmů o pánech z Pernštejna a lavice k sezení

II. PARDUBICKÉ SÍDLO A EVROPA

místnost 1.07 - „sál s žebrovou klenbou“ - NÁSTĚNNÉ MALBY

Gotický prostor má charakter „kaple“, je určen pro interpretaci maleb ze sousedních Rytířských sálů. Instalace 3 raně renesančních obrazů (po jednom na každé stěně) dvojznačně evokuje svět odcházejícího středověku s deskovými altáři a nastupujícího novověku a reformačních snah.

- místnost předlážděna kamennou dlažbou (v rámci stavby)

- odstraněna zadržka mezi místnostmi 1.07 a 1.06 (v rámci stavby)

- žebrová klenba barevně potlačena, odstraněny masivní paty kleneb (v rámci stavby)

- v místnosti budou instalovány 3 deskové malby - rekonstrukční kopie nejvýznamnějších maleb ze sousedních Rytířských sálů - Zákon a milost, Samson a Dalila, Fortuna volubilis (umístěno svisle, odsazeno od stěny, dva větší obrazy jsou zmenšeny 1:2, Fortuna volubilis 1:1)

- k vysvětlení širších souvislostí bude využito skleněných grafických panelů (ke každé malbě jeden)

- doplněno věcnou textovou (+ obrazovou) informací v informačním kiosku

- uprostřed místnosti polstrovaná lavice potažená kožešinou

místnost 1.06 - „malý sloupový sál“ - MODEL ZÁMKU

Goticko-renesanční, fragmentárně dochovaný prostor má charakter převýšeného ateliéru.

- nově dřevěná podlaha + světlá výmalba (v rámci stavby)

- 4 modely stavebního vývoje zámku - vizuální a haptické modely (1:200) na dřevěných podstavcích se zaoblenými rohy, se stručnými popisy na skleněném obvodu podstavce - desky

- modely jsou z opracovaného masivu - tvrdého dřeva, doplněné částmi z kontrastního materiálu - plexiskla, k odlišení překryvů jednotlivých etap
- velkoformátový nástěnný displej - animace příběhu Zámek v proměnách času
- AV kiosek - zpřístupnění historické dokumentace a fotografií zámku
- na stěně umístěna skleněná vitrína s gotickými kachlemi
- na stěně nástěnná malba - rekonstrukce pozdně gotického nápisu
- v nice v horní části zdi umístěn originál sošky puttiho ze zámeckého mostku
- dětský program realizován v podobě velkého pracovního stolu pod okny - hrací prvky umístěny na stole, tabule na zdi
- v místnosti instalovány polstrované stoličky s kožešinou, navazující na lavici z místnosti 1.07

místnost 1.05 - „temnice“ - PRINCIPY PERNŠTEJNSKÉHO MĚSTA

Přechodový prostor je výrazně předělen tělesem komína, výstavního (byť kabinetního) charakteru zde lze dosáhnout pouze potlačením prostoru tmavou výmalbou a jeho zatemněním tak, aby z šera vystupovaly pouze exponáty.

- nově dřevěná podlaha a tmavá výmalba (v rámci stavby)
- představení vývoje zděných měšťanských domů v Pardubicích v 16. století na modelech umístěných na horizontální desce kotvené ke stěně (2 fáze stavebního vývoje v pernštejnském období, památkovou péčí rovněž analyticky prezentovány přímo v městské památkové rezervaci)
- doplněno nástěnným piktogramem se stylizovaným srovnáním řady městských domů v různých obdobích
- na stěně instalováno kamenné a terakotové ostění z města
- AV kiosek - proměny města a měšťanské architektury

místnost 1.03 - „malý klenutý kabinet“ - MĚSTO PARDUBICE ZA PERNŠTEJNŮ

Nevelký prostor má příznivé proporce malého měřítka a jeho centrální charakter koresponduje s jeho koncovou polohou v této části expozice. Centrálně umístěný model města (rovněž malého měřítka) bude pointou průhledu čtveřicí zaarkádových místností a místem logického obratu návštěvníků zpět k Rytířským sálům (okrouhlý tvar půdorysu modelu vybízí k jeho obcházení). Informace v této místnosti k návštěvníkovi bude promlouvat formou audiovizuální techniky a projekcí.

- nově dřevěná podlaha v pozvolném spádu na celou šířku místnosti (v rámci stavby)
- centrálně umístěný model vzájemného propojení zámku a rezidenčního města v pol. 16. století (1:500) - model a podstava ve dřevě, světle natřeno
- model bude s horní projekcí - světelná projekce na model bude postupně tematicky označovat plochy, linie a body ve statické i dynamické formě (stavební etapy, infrastrukturu, vodní systém apod.)
- světelná projekce na podlahu - piktogram části vodního systému pol. 16. stol
- projekce okna na stěnu - výhled ze zámku na Kunětickou horu v 16. stol.
- okrouhlý tvar půdorysu doplněn masivními dřevěnými lavicemi ve dvou rozích místnosti

III. PERNŠTEJNSKÁ RODOVÁ GALERIE

místnosti 1.14 a 1.15 - „Velký sloupový sál a kabinet za velkým sloupovým sálem“ - PERNŠTEJNSKÁ GALERIE

Velký sloupový sál je sám o sobě mimořádně kvalitním prostorem, exponáty jsou do něj pouze vloženy, a to ve dvou „plovoucích“ na stěnách nezávislých horizontech: ve výši očí pernštejnské portréty a ve výši stolů vitríny. Sousední místnost je pojata shodně, aby byl potlačen její koncový charakter a posílena tematická sounáležitost s celkem.

- celkem 9 malířsky provedených autorsky transformovaných „renesančních“ portrétů stejného formátu, rozmístěných v rámci obou místností, v kabinetu navíc 2 obrazovky
- ve Sloupovém sále umístěno 5 portrétů, navíc 1 stolová vitrína pro expozici pernštejnských pečeti, tisků, mincí
- v místnosti 1.14 umístěno 6 portrétů, z nichž 2 (Jaroslav a Marie Pernštejnská de Lara) budou „ožívat“ na obrazovce - výtvarná podoba a formát shodné s portréty, 1 stolová vitrína
- textové medailony k jednotlivým portrétům s důrazem na psychologii postav a proměn rolí v dobových kontextech jednotlivých generací na skleněných grafických panelech
- data k jednotlivým osobnostem vyvedena v podobě nástěnných maleb ve výšce očí

IV. QVI DVRAT, VINCIT

místnost 2.07 - „kruhová místnost ve věžici“ - nevybavuje se v této etapě

místnost 2.08 - průchod na valy

Průchod na valy po vysokém mostě je působivým prostorovým zážitkem.

- prostor není vhodný ke složité instalaci, v meziokenních nikách budou umístěny panely s textovou a obrazovou informací vztahující se k vývoji fortifikačního systému

- na stropě velkoplošně vyvedena nástěnná malba - nápis QVI DVRAT VINCIT / KDO VYTRVÁ, ZVÍTĚZÍ

V. SLÁVA A PÁD PERNŠTEJNSKÉ ZBROJNICE

Do sklepních klenutých prostor stávající truhlárny se schází po nově navrženém bezbariérovém chodníku - rampě z nádvoří. Stávající příkré schodiště se nevyužívá, slouží jen jako nouzový východ.

- gotické klenby budou omítnuty, ve zbrojnici bude cihelná podlaha (v rámci stavby)
- tématem expozice zbrojnice bude představit zbraně, které byly uloženy v pernštejnské zbrojnici ještě před bankrotem Jaroslava z Pernštejna. Představit, jak zbraně fungovaly a co na lidském těle způsobovaly.
- expozice bude s návštěvníkem komunikovat skrze 3 projekce dobových postav zbrojníků - průvodců
- první klenutá místnost s vyšší světlou výškou bude sloužit ke zkoušení zbrojí
- bezprostředně u vstupu se nachází šatna návštěvníků, stanoviště průvodce a figurína koně se zbrojnošem v životní velikosti
- dřevěné abstrahované figuríny provází celou expozicí (vzory oblečených zbrojí, terče) a představují zbraně jako především nástroj k poškozování lidského těla
- v klenutém sloupovém sále s větší světlou výškou budou stoly a stojany ke zkoušení palných zbraní, ukázka výroby střelného prachu a replika kanonu - pernštejnské dělostřelectvo
- poslední místnost s nízkou světlou výškou bude prezentována jako sklad chladných a starých zbraní, expozice bude zakončena laserovou střelnicí

- repliky zbraní budou umístěny na dřevěných stojanech, regálech a stolech, v každé části expozice bude stůl pro manipulaci se zbraněmi

V následující etapě by měly hlavní expozici doplnit ještě rezidenční místnosti ve 3.NP a mobiliář k sezení v Rytířských sálech.